



## **Kommerskollegiums synpunkter på förslaget till EU förordning om leksakers säkerhet**

Er ref: Fi2022/02631

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Vi har tagit emot kommissionens förslag till EU-förordning om leksakers säkerhet för synpunkter. Förslaget syftar till att höja leksakers säkerhet inom EU ytterligare, med särskilt fokus på att säkerställa att barn inte exponeras för kemikalier<sup>1</sup>, att risker med uppkopplade leksaker hanteras och för att se till att internetbaserade marknadsplatser tar större ansvar för leksaker och ser till att osäkra leksaker avlägsnas från marknaden. De nya kraven ska även stärka marknadskontrollen av leksaker, bl.a. genom större samverkan mellan tillsynsmyndigheterna och genom att till högre grad utnyttja ny teknik och artificiell intelligens i tillsynen.

## **Kommerskollegiums synpunkter**

### *Allmänt*

Vi ställer oss positiva till att löpande uppdatera varuregelverk så att kraven anpassas till vetenskaplig och teknisk utveckling. När det gäller leksaker är det av särskilt vikt att nya typer av risker (såsom de kopplade till säkerhet, integritet och psykisk hälsa) hanteras och följs upp skyndsamt. Det gäller särskilt då antalet produkter som inte uppfyller kraven konstant ökar, inte minst på nätmarknader, med allvarliga risker för barn.

---

<sup>1</sup> T.ex. ska hormonstörande ämnen i leksaker förbjudas så snart sådana upptäcks.

Vid framtagande av nya eller reviderade varuregler är en noggrann konsekvensanalys viktig. Detta, för att säkerställa att vidtagna åtgärder blir effektiva, men även för att se till att åtgärderna blir balanserade och för att undvika tung administrativ börda för företagen och onödiga handelshinder.

Avseende de åtgärder som lyfts i förslaget vill vi utifrån ett handelsperspektiv lyfta aspekter rörande kravställning och marknadskontroll, digitalt produktpass och gemensamma specifikationer.

### *Marknadskontroll*

De krav som ställs i leksaksförordningen kommer att medföra att marknadskontrollmyndigheterna måste utveckla nya verktyg och förmågor för att säkerställa både säkerhet och en jämn spelplan för företagen. Det är viktigt att utvärdera om de krav som nu ställs i förslaget faktiskt kan följas upp av marknadskontrollmyndigheterna<sup>2</sup>.

Oavsett tillsynsstatistik och antalet potentiellt farliga leksaker på marknaden är det viktigt att inse att det svårt att uppnå statistisk säkerhet i myndigheternas marknadskontroll, dvs. att myndigheterna ska kunna fånga upp och avlägsna alla produkter på marknaden som inte uppfyller gällande krav eller är osäkra eller farliga. Resurserna för varutillsyn ofta är begränsade och skiljer sig dessutom mellan olika medlemsstater och myndigheter. Att stärka samordning mellan medlemsstaterna är naturligtvis viktigt, men det är ännu viktigare att hitta bättre metoder att fånga upp och avlägsna de mest riskfyllda och farliga leksakerna från marknaden. Ökad digitalisering skapar särskilda utmaningar. Varor med inbyggd digital teknik innebär försvagade möjligheter till effektivt agerande från tillsynsmyndigheterna vid näthandel, särskilt när det gäller produkter från tredje land. Komplexa leverantörskedjor innebär att både företag och myndigheter möter utmaningar i att spåra vilka aktörer som påverkat en produkt. Det blir också alltmer utmanande att få insyn i digitala varuegenskaper som kan ändras över tid, t.ex. på grund av mjukvaruuppdateringar, och som kan påverkas av oförutsebara faktorer såsom cybersårbarheter och hot. Detta är en stor förändring som påverkar såväl kravställning och som tillsyn av varor.

Vi noterar också att den föreslagna förordningen beaktar nya risker i regleringen av leksaker (t.ex. nämns skydd kopplat till psykologisk, mental

---

<sup>2</sup> Se Kommerskollegiums rapport (2023) Innovation, AI, Technical Regulation and Trade – Questioning the invisible hand in the digital economy: [innovation-ai-technical-regulation-and-trade.pdf](https://www.kommerskollegium.se/innovation-ai-technical-regulation-and-trade.pdf) ([kommerskollegium.se](https://www.kommerskollegium.se))

hälsa<sup>3</sup>). Det viktigt att ta ställning hur dessa aspekter kan följas upp och kontrolleras av myndigheter som hittills endast haft huvudfokus på teknisk leksakssäkerhet. Vi saknar ett resonemang om detta i förslaget.

Slutligen finns också många utmaningar när det kommer till spårbarhet, kontroll och verifikation av digitala varuegenskaper. Enligt förslaget ska leksaker åtföljas av digitala produktpass. Exempelvis är det viktigt att en åtgärd som införandet av digitalt produktpass<sup>4</sup> för leksaker kan säkerställa att inte informationen som passet står för (och som ersätter EU tillverkardeklarationen) kan bli förfalskad, också beaktat de administrativa kostnader som införandet av passet innebär för företagen. Det sistnämnda är eventuellt något som bör följas upp, också beaktat att man fortsatt avstår från krav på bedömning av överensstämmelse av tredje part för leksaker. Det är även viktigt att införandet av produktpass inte leder till mindre eller total avsaknad visuell och fysisk kontroll, t.ex. vid stickprovskontroller vid införandet av varor vid EU:s yttre gräns. Visuellt, fysisk inspektion av varor är kanske det viktigaste sättet att bekräfta om leksakerna de facto överensstämmer med produktpasset<sup>5</sup>.

### *Digitala produktpass*

Vi noterar att digitala produktpass under den nu föreslagna leksaksförordningen ska följa kraven för produktpass som finns i ekodesignförordningen (ESPR). De bestämmelser som finns i förslaget till leksaksförordningen är i stora delar identiska med de i ESPR. ESPR är inte ännu slutförhandlad och det är därmed inte klart exakt vilka krav som kommer gälla för sådana produktpass. Under de fortsatta förhandlingarna om leksaksförordningen kommer EU-lagstiftaren att behöva bevaka hur bestämmelserna om digitala produktpass i ESPR utvecklas för att säkerställa överensstämmelse.

Artikel 17 i förslaget till ny leksaksförordning anger vilka allmänna krav som ett produktpass ska uppfylla. Av artikel 17.6 och 17.7 i förordningen framgår att om annan EU-lagstiftning som är tillämplig på leksaker kräver att en databärare eller ett produktpass ska finnas, ska det bara finnas en enda databärare på produkten och ett enda produktpass. Produktpasset kommer då innehålla all information som krävs enligt all relevant EU-lagstiftning. Dessa bestämmelser kommer att aktualiseras först om och när kommissionen antar en delegerad akt eller implementeringsakt under ESPR om leksaker. Det är inte

---

<sup>3</sup> Artikel 5.2 i den föreslagna förordningen.

<sup>4</sup> Se artikel 17 i den föreslagna förordningen (baserat på förslaget till ny ekodesignförordning).

<sup>5</sup> Enligt artikel ska produktverifikation framför allt ske elektroniskt och automatiskt via de så kallade EU Single Window Certificates Exchange System.

uteslutet att leksaksförordningen kommer börja gälla innan kommissionen antar sådana akter under ESPR. Det kommer i så fall innebära att ekonomiska aktörer som omfattas av leksaksförordningen måste ta fram databärare, unika produktidentifierare och digitala produktpass som sedan kan behöva uppdateras eller ändras när kommissionen antar en akt om leksaker under ESPR. I ESPR finns uttryckligen angivet vilka standarder databärare och unika produktidentifierare ska följa.

Vi anser att det vore bättre att föra in liknande bestämmelser om standarder direkt i förslaget till leksaksförordning. Detta eftersom det säkerställer överensstämmelse med bestämmelserna om produktpass i ESPR och eftersom det skulle ge berörda företag mer förutsebarhet kring hur de ska utforma databärare och unika produktidentifierare.

### *Standarder och gemensamma specifikationer*

Vad beträffar kravställningen öppnar förslaget upp för gemensamma specifikationer (eng. ”common specifications”) som stöd av lagstiftning vid saknad av harmoniserade standarder<sup>6</sup>. Vi uppfattar att detta förfarande utnyttjas i fall där kommissionen upplever oskälig fördröjning i standardiseringen eller att de europeiska standardiseringsorganisationerna inte tagit fram en standard som bedöms leva upp till EU-rättsakternas krav. Möjligheten för kommissionen att ta fram gemensamma specifikationer vid fördröjningar är inte heller något helt nytt. Liknande bestämmelser om att kommissionen ska kunna utarbeta sådana specifikationer återfinns också i redan befintlig sekundärlagstiftning<sup>7</sup>. Vi vill påpeka att det är viktigt att de grundläggande principer som gäller vid utarbetandet av tekniska specifikationer och standarder värnas. Standardiseringsarbetet i standardiseringsorganisationerna bedrivs av experter från den del av näringslivet som sedan ska använda sig av standarden. Standardiseringen leder således till innovationsutbyte och utveckling, samtidigt som gemensamma lösningar hittas som fungerar i praktiken för de företag som sedan ska uppfylla lagstiftningskraven och använda sig av standarderna. Standardiseringen förhåller sig även till viktiga principer som enhetlighet, insyn och öppenhet som torde vara av särskild vikt för den föreslagna regleringen. Med anledning av detta ser vi att det är viktigt att undantagsmöjligheterna och utarbetandet av gemensamma specifikationer

---

<sup>6</sup> Se artikel 14 i den föreslagna förordningen

<sup>7</sup> Se exempelvis artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 av den 5 juni 2019 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003.

tillämpas restriktivt för att säkerställa tekniska specifikationer som utarbetats i enlighet med standardiseringens principer.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Christofer Berg i närvaro av ämnesrådet Heidi Lund, föredragande. I den slutliga handläggningen har även utredaren Hanna Pettersson deltagit.

Stockholm som ovan

Christofer Berg  
Enhetschef

Heidi Lund  
Ämnesråd